

Teza: obowiązek doskonalenia zawodowego.

Nieuzyskanie minimalnej wymaganej liczby punktów w cyklu szkoleniowym jest równoznaczne z niewypełnieniem obowiązku doskonalenia zawodowego i może stanowić podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego.

WO-140/19

ORZECZENIE

z dnia 8 listopada 2019r.

Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

w składzie:

Przewodniczący: SWSD Stanisław Chmielewski

Sędziowie: SWSD Karol Korczyński /sprawozdawca/, SWSD Małgorzata Sajdak

Protokolant: Magdalena Senderska

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego: radcy prawnego Krzysztofa Bodio

po rozpoznaniu na rozprawie 8 listopada 2019 r. sprawy radcy prawnego M. R.

obwinionej o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu zasad etyki radcy prawnego, określonych w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w związku z § 7 i § 11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, stanowiącego załącznik do uchwały nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku - uchwała Nr 124/X/2017 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 października 2017 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku,

na skutek odwołania wniesionego przez obwinioną od orzeczenia Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 1 kwietnia 2019r Sygn. akt: D/277/18,

orzeka :

1.

na podstawie art. 437 § 1 K. p. k. w z zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie w pkt 1,

2.

zmienia zaskarżone orzeczenie w części dotyczącej kosztów w punkcie 2 , w ten sposób, że na podstawie art. 624 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych zwalnia Obwinioną radcę prawną M. R. od ponoszenia kosztów

postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym w Warszawie w kwocie 500 złotych (słownie: pięćset 00/100) ze względu na słuszność i obciąża tymi kosztami Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

3.

na podstawie art. 624 k.p.k. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych zwalnia Obwinioną radcę prawną M. R. od ponoszenia kosztów postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w kwocie 1.300 złotych (słownie: jeden tysiąc trzysta 00/100) ze względu na słuszność i obciąża tymi kosztami Krajową Izbę Radców Prawnych w Warszawie.

UZASADNIENIE

Radca prawny M. R. została obwiniona o to, że : nie wypełniła obowiązku doskonalenia zawodowego i uzyskała 20 z wymaganych co najmniej 40 punktów szkoleniowych w cyklu szkoleniowym, który trwał od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2017r. - czym naruszyła obowiązek dbania o rozwój zawodowy poprzez kształcenie ustawiczne a także obowiązek stosowania się do uchwał organów samorządu radców prawnych, tj. o popełnienie przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu zasad etyki radcy prawnego, określonych w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego stanowiącego załącznik do uchwały nr3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2014 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w związku z § 7 i § 11 Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku, stanowiącego załącznik do uchwały nr 103/IX/2015 Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 11 grudnia 2015 r. w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku (tj. uchwała Nr 124/X/2017 Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 20 października 2017 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego uchwały w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku).

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie po rozpoznaniu na rozprawie 01 kwietnia 2019 r. w Warszawie sprawy przeciwko ww. radcy prawnemu M. R., WA-P-11, obwinionej o powyższe przewinienie dyscyplinarne uznał radcę prawnego M. R., WA-P-11, winną zarzucanego wnioskiem o ukaranie czynu, który to czyn stanowi przewinienie dyscyplinarne jako czyn sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w związku z art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 61 ust. 2 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za czyn ten na podstawie art.64 ust. 1 i art. 65 ust. 1 pkt 1 ustawy o radcach prawnych wymierzył karę upomnienia.

Na podstawie art. 70⁶ ust. 2 ustawy o radcach prawnych zasądził od obwinionej radcy prawnego M. R., WA-P-11, na rzecz Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie tytułem zwrotu kosztów postępowania dyscyplinarnego kwotę 500 (pięćset)

Jak wynika z uzasadnienia orzeczenia Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie (zwany dalej w skrócie "OSD") ocenił za wiarygodne wszystkie dokumenty dopuszczone jako dowód w sprawie oraz uznał, że w ramach przeprowadzonego w sprawie postępowania zostały zbadane wszystkie okoliczności warunkujące prawidłową ocenę przesłanek odpowiedzialności dyscyplinarnej Obwinionej. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika bezspornie , że Rzecznik Dyscyplinarny wszczął postępowanie dyscyplinarne po otrzymaniu od Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie pisma z dnia 19 czerwca 2018 r. z informacją oraz wykazem radców prawnych, którzy w cyklu szkoleniowym trwającym od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2017 r., nie zrealizowali obowiązku doskonalenia zawodowego (K. 1, 57 i 57 odwrot). Z treści tego wykazu wynika, że w trakcie trwania ww. cyklu Obwiniona nie zdobyła 20 z wymaganych 40 punktów szkoleniowych. OSD ustalili, że radca prawny M. R. przesłuchana przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego po przedstawieniu zarzutów w charakterze obwinionej, wyjaśniła, że w grudniu 2014 r. zmarł mąż Obwinionej, w tym czasie Obwiniona była już na emeryturze, a przychody z działalności gospodarczej były tak małe, że Obwiniona była zmuszona ograniczyć koszty utrzymania oraz sprzedać mieszkanie, kupić nowe, mniejsze i wykończyć je do zamieszkania. Ponadto Obwiniona zeznała, że w cyklu szkoleniowym

objętym wnioskiem o ukaranie uczęszczała na szkolenia do Klubu Prawnika w Płocku i to na tych szkoleniach uzyskiwała zebrane punkty szkoleniowe. Obwiniona zeznała też, że w pewnym momencie „OIRP rozwiązała z nią kontakty” i od tej pory rozpoczęły się problemy z doręczaniem zawiadomień o terminach szkoleń, jakością organizacji szkoleń, a w pewnym momencie w ogóle szkoleń w Płocku nie było. Odnośnie złej organizacji Szkoleń Obwiniona podniosła, że w związku ze sprzedażą Klubu Prawnika grupa radców prawnych złożyła skargę do Izby, a obecnie toczy się postępowanie przed Głównym Rzecznikiem Dyscyplinarnym mające na celu ustalenie okoliczności, w jakich doszło do tej sprzedaży. Obwiniona wyjaśniła również, że na początku 2017 r. zawiadomiła Izbę o zmianie adresu wysyłając formularz pocztą tradycyjną, a uprzednio informację mailem o zmianie adresu na adres: Obrońców Westerplatte. Obwiniona zeznała, że zmiany tej nie dokonano do dzisiaj, czego konsekwencją było to, że pismo o nieuzyskaniu wymaganych punktów szkoleniowych Obwiniona uzyskała na adres nieaktualny, a pismo to zostało Obwinionej udostępnione grzecznościowo. Obwiniona zeznała również, że podjęte próby uczestniczenia w szkoleniach za pośrednictwem internetu okazały się nieskuteczne z uwagi na problemy z logowaniem. Powyższe argumenty przywołane w wyjaśnieniach zostały powtórzone przez Obwinioną później w pismach z dnia 17 marca 2018 r. oraz z dnia 26 listopada 2018 r. Obwiniona wówczas przedłożyła dowody przebiegu choroby zakrzepowej żył z grudnia 2014 r., stycznia 2015 r. oraz czerwca 2016 r. (K. 13, 31-37). Powyżej wskazane argumenty Obwiniona przytoczyła również w wyjaśnieniach złożonych przed OSD na rozprawie w dniu 1 kwietnia 2019 r. (K. 58-60), OSD w Warszawie ustalił za okoliczność bezsporną, że w cyklu szkoleniowym trwającym w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2017 r. Obwiniona nie zdobyła 20 z wymaganych 40 punktów szkoleniowych, co świadczy o niewykonaniu przez Obwinioną obowiązku doskonalenia zawodowego. OSD podkreślił, że zgodnie z § 7 ust. 1 Regulaminu obowiązek doskonalenia zawodowego uważa się za wypełniony, jeżeli w każdym cyklu szkoleniowym radca prawny uzyska minimalną liczbę 40 punktów szkoleniowych. W świetle § 11 Regulaminu nieuzyskanie przez radcę prawnego minimalnej wymaganej liczby punktów szkoleniowych jest równoznaczne z niewypełnieniem obowiązku doskonalenia zawodowego. OSD mając na uwadze treść wyjaśnień Obwinionej dokonał także oceny działań podjętych przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Warszawie, umożliwiających radcom prawnym realizację obowiązku szkoleniowego. Jak ustalił OSD w Warszawie działania te polegały m.in. na przekazywaniu informacji (zakładka doskonalenia zawodowego znajdująca się na stronie OIRP, informacje przekazywane w wysyłanym regularnie co dwa tygodnie Newsletterze OIRP, dotyczących organizowanych szkoleń zawodowych odpłatnych i nieodpłatnych (np. wykłady prowadzone w ramach poniedziałków i wtorków radcowskich), czy prowadzeniu wykładów e-learningowych dostępnych za pośrednictwem internetu. Dodatkowo podkreślenia wymaga, że obowiązek doskonalenia zawodowego mógł być realizowany również w innych formach niż uczestnictwo w szkoleniach tj. np. przez publikacje, udział w konferencjach i seminariach, czy poprzez prowadzenie szkoleń. W rezultacie OSD uznał, iż w tych okolicznościach nieuzyskanie przez Obwinioną wymaganej liczby punktów szkoleniowych, o której mowa w § 7 ust. 1 Regulaminu, stanowi o naruszeniu art. 14 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (dalej "KERP"), który typizuje obowiązek radcy prawnego - w ust. 1 dbania o rozwój zawodowy poprzez kształcenie ustawiczne, natomiast w ust. 2 brania udziału w szkoleniach zawodowych na zasadach określonych przez właściwy organ samorządu. Niezrealizowanie przez Obwinioną obowiązku doskonalenia zawodowego w wymaganym zakresie stanowi ponadto o naruszeniu art. 61 ust. 2 KERP, w myśl którego radca prawny jest obowiązany stosować się do uchwał organów samorządu radców prawnych. Z powyższych względów Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w zakresie czynu objętego zarzutem wniosku o ukaranie uznał winę Obwinionej. Okoliczności z życia osobistego, które przywołała Obwiniona w swoich wyjaśnieniach, zdaniem Sądu, nie mogą być uznane za okoliczności wyłączające winę Obwinionej w zakresie czynu objętego wnioskiem o ukaranie. W ocenie Sądu śmierć męża Obwinionej, zmiana mieszkania oraz okresowa choroba, choć niewątpliwie utrudniły, to z pewnością nie uniemożliwiły Obwinionej wykonania obowiązku szkoleniowego, który jak to zostało wskazane wyżej, może być realizowany w różnych, mniej lub bardziej czasochłonnych, czy angażujących finansowo formach. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uznał również, że przywoływana przez Obwinioną likwidacja Klubu Prawnika w Płocku, nie może być uznana za okoliczność przemawiającą za uniewinnieniem Obwinionej od zarzucanego czynu. Sąd powyższe przekonanie opiera przede wszystkim na statystyce wynikającej z wykazu radców prawnych, którzy nie wypełnili obowiązku doskonalenia zawodowego w cyklu szkoleniowym, który trwał od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2017 r., z którego wynika, że wyłącznie kilku radców prawnych z rejonu właściwego dla Obwinionej nie zrealizowało ww. obowiązku. W ocenie OSD zachowanie Obwinionej, pozostaje w sprzeczności ze wskazanymi normami i determinuje jej odpowiedzialność dyscyplinarną. Zgodnie bowiem z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych,

radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych. Nie znajdując podstaw do wyłączenia winy Obwinionej w zakresie czynu zarzucanego wnioskiem o ukaranie, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uwzględnił przywoływane przez Obwinioną okoliczności (śmierć męża Obwinionej, zmianę mieszkania oraz okresowej choroby Obwinionej) i wymierzył karę najniższą z przewidzianych katalogiem kar dyscyplinarnych - karę upomnienia oraz zasądził najniższe koszty postępowania dyscyplinarnego w kwocie 500zł. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny uzasadnił, że wymierzona kara jest adekwatna dla osiągnięcia celów postępowania dyscyplinarnego i powinna zapobiec naruszaniu przez Obwinioną zasad etyki radcy prawnego w przyszłości.

Z powyższym orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie nie zgodziła się obwiniona i wniosła o pisemne uzasadnienie orzeczenia przez OSD w Warszawie. W dniu 20.05.2019 r. ww. orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego z dnia 1 kwietnia 2019 r. obwiniona zaskarżyła składając odwołanie do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w Warszawie. W odwołaniu obwiniona zarzuciła orzeczeniu Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego w Warszawie naruszenie przepisów kodeksu postępowania karnego: - art.4 kpk poprzez nieuwzględnienie w orzekaniu wszystkich okoliczności przemawiających za i przeciw stwierdzeniu winy; - art.7 kpk poprzez dokonanie swobodnej oceny dowodów bez wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności, w tym nierozpoznanie wniosku o nieobciążanie jej kosztami postępowania z uwagi na sytuację osobistą finansową; - art.424§1kpk poprzez wydanie orzeczenia bez przeanalizowania i ujawnienia, które z okoliczności przyjął za podstawę wymiaru kary. Wskazując na powyższe zarzuty wniosła o uchylenie orzeczenia w całości oraz o umorzenie postępowania w sprawie. W treści uzasadnienia odwołująca zarzuciła, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny nie przeprowadził pełnej oceny okoliczności stopnia zawinienia w niewykonaniu obowiązku szkoleniowego. W ocenie Obwinionej pobieżnie, bez uzasadnienia pominięta została okoliczność podnoszona w jej wyjaśnieniach tj. dwukrotne przebycie choroby zakrzepowej - w 2015 i 2016 roku uniemożliwiającej jej aktywność, w tym - pokonanie odległości od miejsca zamieszkania do Klubu Prawnika, gdzie odbywały się szkolenia. Obwiniona podniosła także okoliczność o czasokresie trwania leczenia (dwukrotnie około 3 miesiące). Nadmieniła także o dwukrotnej (w 2015r.) przeprowadzce i braku możliwości korzystania z komputera, za którego pośrednictwem mogłyby „dochodzić” do niej informacje o planowanych w tym czasie szkoleniach. W sierpniu 2016 roku zajęła się samodzielnym wykończeniem mieszkania przy ul. (...) w Płocku. Po jego wykończeniu mogła wreszcie doprowadzić do uzyskania łączności komputerowej i otrzymywać powiadomienia o szkoleniach, w których uczestniczyła do końca roku 2017. Dodatkowo zaznaczyła, że wg jej informacji przełomie roku 2016/2017 po niespodziewanym zlikwidowaniu biura OIRP i Klubu Prawnika w Płocku nastąpiło zawieszenie szkoleń w Klubie Prawnika w Płocku. Sądziła, że zawieszenie szkoleń ma charakter tymczasowy. Jesienią 2017 roku szkolenia zostały wznowione w innym lokalu, o czym grupa radców (prawnych) z rejonu płockiego była powiadamiana poprzez ustną informację w kręgu koleżeńskim. Naruszenie przepisu art. 7 k.p.k., Obwiniona uzasadniła tym, że Okręgowy Sąd Dyscyplinarny dokonał swobodnej oceny dowodów bez ujawnienia i omówienia całokształtu okoliczności i rozważenia okoliczności przemawiających na jej korzyść oraz przeciwko niej: t. j. wyjątkowo skomplikowaną sytuację życiową wynikającą z nagłej śmierci jej męża; - kilkumiesięczne leczenie wywołane zakrzepicą i związanym z tym poważnym ograniczeniem w poruszaniu się; - brak powiadomienia przez OIRP o zaprzestaniu organizacji szkoleń w Płocku w dotychczasowym miejscu organizowania szkoleń; - poważne trudności w uregulowaniu sytuacji życiowej wynikające z dwukrotnej przeprowadzki. Obwiniona ww. zarzut opiera na tym, że uzasadnienie orzeczenia OSD wskazuje wyłącznie na to, że Sąd zarejestrował złożone dowody i wyjaśnienia, ale w żaden sposób nie odniósł się do nich. Zdaniem Obwinionej, wobec pobieżnej analizy dowodów i wyjaśnień, swobodna ocena dokonana została z naruszeniem powołanego powyżej przepisu. Ponadto Obwiniona zwróciła uwagę, że w toku rozprawy złożyła wniosek o nieobciążanie jej kosztami postępowania z uwagi na jej sytuację finansową (emerytura wynosząca ok. 2500 zł, jednoosobowe gospodarstwo domowe, nieznaczne możliwości zwiększania dochodu. Zarzuciła, że wniosek ten pozostawiony został bez rozpoznania. Dodatkowym zarzutem stawianym skarżonemu orzeczeniu OSD było naruszenie przepisu art. 424 §1 k.p.k. poprzez pominięcie, które spośród przedstawionych przez obwinioną dowodów uznał za niewystarczające dla stwierdzenia, że przewinienie popełnione zostało w warunkach usprawiedliwionych okolicznościami. Obwiniona skrytykowała zawarte w uzasadnieniu orzeczenia stwierdzenie, że wobec braku szkoleń prowadzonych w Klubie Prawnika w Płocku możliwe było uczestniczenie w doskonaleniu zawodowym organizowanym w formach wyjazdowych i za

pośrednictwem internetu . Przywołała się na swoje wyjaśnienia ,że wyjazdy na szkolenia w okresie intensywnego leczenia nie były możliwe , a dodatkowym utrudnieniem był fakt, że szkolenia w Warszawie organizowane były w godzinach, w których powrót do Płocka środkami komunikacji publicznej był po prostu niemożliwy. Jak wskazała Obwiniona - z kolei próby uczestniczenia w szkoleniach internetowych nie powiodły się z powodu dość skomplikowanego systemu logowania i braku umiejętności w tym zakresie, gdyż nikt nie prowadził szkolenia w tym zakresie. Obwiniona zarzuciła także w orzeczeniu o ukaraniu brak oceny równego dostępu do szkoleń radcom prawnym należącym do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie i uprzywilejowania w ilości szkoleń organizowanych w Warszawie i w innych miastach zarówno co do wyboru tematyki i terminów szkoleń, uwzględnia również tej okoliczności.

Na zakończenie Obwiniona wniosła o nieobciążanie jej kosztami postępowania z uwagi na trudną sytuację materialną.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie rozstrzygając sprawę zważył co następuje:

W pierwszej kolejności Wyższy Sąd Dyscyplinarny (dalej "WSD") w pełni podtrzymuje ustalenia faktyczne i podziela oceny dokonane przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie .

Podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego są przepisy ustawy o radcach prawnych stosowane w związku z przepisami Kodeksu Etyki Radcy Prawnego. Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, radca prawny podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swoich obowiązków zawodowych. Na podstawie art. 74¹ pkt 1 i pkt 2 ustawy o radcach prawnych w sprawach nieuregulowanych do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego oraz rozdziałów I-III Kodeksu karnego. W myśl art. 437 § 1 k.p.k. po rozpoznaniu środka odwoławczego sąd orzeka o utrzymaniu w mocy, zmianie lub uchyleniu zaskarżonego orzeczenia w całości lub w części.

Odwołanie obwinionej jest niezasadne i nie mogło doprowadzić do zmiany orzeczenia Sądu dyscyplinarnego I instancji w zakresie kary jak i kosztów postępowania.

Ustawową podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego, określającą zachowania radców prawnych i aplikantów radcowskich uznawanych za delikty dyscyplinarne, jest przepis art. 64 ustawy o radcach prawnych . Przepis ten przewiduje, że radcowie prawni i aplikanci radcowscy podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za postępowanie sprzeczne z prawem, zasadami etyki lub godnością zawodu bądź za naruszenie swych obowiązków zawodowych. Ugruntowane orzecznictwo dyscyplinarne w sposób jednolity przyjmuje, że podstawy wymienione w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych mają charakter blankietowy, a więc samodzielnie nie pozwalają na ustalenie, czy określone zachowanie wypełnia ustawowe znamiona przewinienia dyscyplinarnego. Zatem dla przyjęcia odpowiedzialności dyscyplinarnej konieczne jest nie tylko określenie, w której z wymienionych postaci sąd dyscyplinarny upatruje podstawy odpowiedzialności obwinionego, lecz także wskazanie normy konkretyzującej (por. wyr. SN z 29.10.2009 r., SDI 22/09, Legalis; wyr. SN z 6.11.2014 r., SDI 32/14, Legalis). Ujednolicone jest już stanowisko SN, wyrażane w orzeczeniach dyscyplinarnych dotyczących samorządu radców prawnych i innych zawodów zaufania publicznego, że materialnoprawna podstawa przypisania odpowiedzialności dyscyplinarnej za popełnienie czynu sprzecznego z zasadami etyki radcy prawnego, tak jak każdej odpowiedzialności represyjnej, musi mieć oparcie w przepisie rangi ustawowej, czyli w art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, a jedynie ewentualnie uzupełniona o przepisy podustawowe albo zawarte w uchwałach organów korporacyjnych (zob. wyr. SN z 15.7.2010 r., SDI 12/10, Legalis; post. SN z 10.5.2012 r., SDI 7/12, Legalis; wyr. SN z 29.10.2009 r., SDI 22/09, Legalis). Przepisy ustawy o radcach prawnych, nie zawierają ani definicji, ani zamkniętego katalogu przewinień dyscyplinarnych radcy prawnego i aplikanta radcowskiego, ani też znamion tych przewinień. Przypisanie bezprawności działaniu członka samorządu radców prawnych następuje zatem na podstawie przepisu ustawy o radcach prawnych, w powiązaniu z innymi przepisami prawa powszechnie obowiązującego lub przepisami wewnątrzsamorządowymi, uchwalonymi na podstawie delegacji ustawowej czyli w art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy o .r. pr. a uzupełniająco w przepisach zawartych w Kodeksie Etyki Radcy Prawnego(dalej "KERP"). Aby jednak stosowny przepis Kodeksu Etyki Radcy Prawnego mógł

stać się częścią podstawy prawnej odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego, nie może budzić wątpliwości, że Krajowy Zjazd Radców prawnych w ramach ustawowej kompetencji i upoważnienia skonkretyzował daną zasadę etyki zawodowej zawodu radcy prawnego. Zgodnie z art. 61 ust. 2 KERP, radca prawny obowiązany jest stosować się do uchwał organów samorządu radców prawnych. Postanowienia uchwał organów samorządu, w tym Kodeks Etyki Radcy Prawnego, mają zatem charakter przepisów prawa, tzn. norm postępowania, do których ich adresat winien się stosować. Są to normy o charakterze publicznoprawnym i administracyjnym, gdyż wydawane są przez upoważnione ustawowo organy, które w tym zakresie korzystają z przymiotu organów władzy publicznej, a za ich naruszenia grożą sankcje dyscyplinarne. Krajowa Rada Radców Prawnych w dniu 11.12.2015 r. podjęła uchwałę Nr 103/B/IX/2015 w sprawie Regulaminu zasad wypełniania obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych i zadań organów samorządu służących zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku. Uchwała ta obowiązuje od 01 stycznia 2016r.. W uchwale określono szczegółowo sposoby realizacji przez radcę prawnego obowiązku szkoleniowego. Wypełnianie obowiązku doskonalenia zawodowego przez radców prawnych realizowane jest w trzyletnich cyklach szkoleniowych. W celu wypełnienia tego obowiązku radca prawny obowiązany jest uzyskać co najmniej 40 punktów szkoleniowych w każdym cyklu szkoleniowym, w tym co najmniej 20 punktów za udział w formach doskonalenia zawodowego organizowanych przez samorząd radców prawnych. Doskonalenie zawodowe realizowane może być w formach: szkoleń jednodniowych lub wielodniowych, szkoleń e-learningowych, zajęć warsztatowych, studiów doktoranckich i podyplomowych, publikacji lub konferencji i seminariów. Z obowiązku doskonalenia zawodowego zwolnieni są radcowie prawni niewykonyjący zawodu, będący emerytami, rencistami lub pobierającymi świadczenia przedemerytalne. Nieuzyskanie minimalnej wymaganej liczby punktów w cyklu szkoleniowym jest równoznaczne z niewypełnieniem obowiązku doskonalenia zawodowego i może stanowić podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnego - na podstawie art. 64 ust. 1 ustawy o r.pr. Zawarte w przepisach ustawy o r. pr. zakazy i nakazy (dookreślone w Kodeksie Etyki), ustanowione zostały w interesie prawidłowego funkcjonowania instytucji radcy prawnego jako wolnego zawodu zaufania publicznego. Każdy radca prawny czynnie wykonujący zawód ma m.in. obowiązek doskonalenia się i kształcenia ustawicznego określonego w art. 14 KERP). Przepis ten statuuje obowiązek rozwoju zawodowego i kształcenie ustawicznego radców prawnych. Zgodnie z treścią tego normatywnego obowiązku - radca prawny ma obowiązek dbać o rozwój zawodowy poprzez kształcenie ustawiczne oraz obowiązany jest brać udział w szkoleniach zawodowych na zasadach określonych przez właściwy organ samorządu. WSD podkreśla, że w świetle powyższego, każdy radca prawny czynny zawodowo ma obowiązek ustawicznego samokształcenia się, powinien posiadać dogłębną wiedzę, umożliwiającą prawidłowe świadczenie na rzecz klienta pomocy prawnej. Aby wykonywać rzetelnie czynności zawodowe w interesie klienta i z należytą starannością, na profesjonalnym poziomie radca prawny musi mieć wiedzę w zakresie aktualnego brzmienia przepisów prawnych, stanowisk doktryny w zakresie rozwiązywanych problemów oraz znajomości aktualnego orzecznictwa sądowego. W orzeczeniu z 23.4.2014 r. (WO 107/13, niepubl.) Wyższy Sąd Dyscyplinarny stwierdził, że radca prawny jest zobligowany do ustawicznego kształcenia, a szkolenia są istotnym elementem wykonywania zawodu radcy prawnego. Poza samokształceniem radca prawny zobowiązany jest brać udział w szkoleniach zawodowych na zasadach określonych przez właściwy organ samorządu. Z kolei organy samorządu radców prawnych zobowiązane są ułatwiać radcom prawnym realizację obowiązku szkoleniowego. Jak wskazuje przepis art. 52 ust. 3 pkt 2 ustawy o r.pr. - do zakresu działania rady okręgowej izby radców prawnych należy między innymi podejmowanie czynności w zakresie doskonalenia zawodowego radców prawnych. Natomiast do zakresu działania Krajowej Rady Radców Prawnych należy między innymi: 1) koordynowanie doskonalenia zawodowego radców prawnych (art. 60 pkt 7 ustawy o r.pr.) uchwalanie regulaminów dotyczących dopełnienia obowiązku zawodowego radców prawnych w zakresie doskonalenia zawodowego i uprawnień (art. 60 pkt 8 lit. h ustawy o r.pr. WSD podkreśla, że nie ulega przy tym wątpliwości, że organy samorządu radców prawnych wypełniają ten obowiązek w różnych formach i ponoszą określone nakłady finansowe z tytułu organizowania szkoleń. Ustawodawca ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1255) znowelizował zarówno ustawę o radcach prawnych, jak i prawo o adwokaturze, wymieniając w zakresie działania Krajowej Rady Radców Prawnych (art. 60 pkt 8 lit. h) i Naczelnej Rady Adwokackiej (art. 58 pkt 12 lit. m) możliwość uchwalania regulaminów dotyczących dopełnienia obowiązku zawodowego radców prawnych/adwokatów w zakresie doskonalenia zawodowego i uprawnień organów samorządu służącym zapewnieniu przestrzegania tego obowiązku przez członków obu grup zawodowych a zatem obecne brzmienie przepisów ustawy

o radcach prawnych i ustawy prawo o adwokaturze nie budzi żadnych wątpliwości interpretacyjnych co do istnienia takiego obowiązku ustawowego.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy uznać należy, że doszło do przewinienia dyscyplinarnego przez obwinioną radcę prawną która wówczas (jeszcze nie będąc emerytką) wykonywała czynnie ten zawód i mimo to nie zrealizowała obowiązku doskonalenia zawodowego, poprzez nie uzyskanie wymaganej ilości punktów szkoleniowych. Konkludując Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie podnosi co następuje :

- obwiniona radca prawny M. R. dopuściła się zaniechania obowiązku doskonalenia zawodowego określonego w art. 14 KERP i jest to okoliczność bezsporna. Sama obwiniona nie negowała, że nie brała udziału w szkoleniach i nie uzyskała wymaganej liczby punktów szkoleniowych jednak jak wielokrotnie zwracała uwagę w wyjaśnieniach uniemożliwiła jej to choroba (zakrzepica) okoliczności osobisto-życiowe (śmierć małżonka, przeprowadzki) a nadto przerzucała odpowiedzialność za ten stan rzeczy na organy samorządu np. wskazując na fakt likwidacji szkoleń w Klubie Prawnika w Płocku. Obwiniona oświadczyła, także że utrudnieniem były dla niej dojazdy do Warszawy jak i udział w szkoleniach e-learningowych. Odwołanie złożyła zarówno co do ukarania jak i zaskarżyła obowiązek zapłaty kosztów postępowania dyscyplinarnego z uwagi na jej sytuacją finansową.

WSD podkreśla, że w orzecznictwie dyscyplinarnym radców prawnych stosuje się odpowiednio w sprawach dyscyplinarnych podstawowe instytucje prawa karnego odnośnie zasad odpowiedzialności dyscyplinarnej jako odpowiedzialności typu represyjnego (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2009 r., SNO 42/09, OSNKW 2010, Nr 5, poz. 44, czy z dnia 5 października 2010 r. SNO 42/10, OSN w SD 2010, poz. 8), Ważną cechą odpowiedzialności dyscyplinarnej jest to, że - co do zasady - brak jest tutaj ustawowego przyporządkowania poszczególnych kar do określonych deliktów dyscyplinarnych. Daje to sądom dyscyplinarnym możliwość wzięcia pod uwagę wszelkich okoliczności dotyczących zarówno samego czynu i sprawcy, jak i ich społecznego kontekstu w celu zapewnienia adekwatności kary do czynu. Rodzaj kary powinien więc zależeć od rodzaju naruszenia i jego wagi, stopnia szkodliwości społecznej czynu, stopnia zawinienia sprawcy oraz okoliczności łagodzących albo obciążających (zob. T. Jaroszyński, Komentarz do art. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, w: T. Jaroszyński, A. Sękowska, P. Skuczyński, Kodeks Etyki Radcy Prawnego. Komentarz, Warszawa 2016, s. 34). WSD w Warszawie zauważa, że wbrew krytycznym twierdzeniom Obwinionej - Okręgowy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie dokonując oceny deliktu dyscyplinarnego zarzucanego obwinionej w zasadzie uzasadnił czym kierował się wymierzając karę upomnienia. Jak wynika bowiem z treści pisemnego uzasadnienia skarżonego orzeczenia OSD w Warszawie "nie znajdując podstaw do uniewinnienia Obwinionej w zakresie czynu zarzucanego wnioskiem o ukaranie, [...] uwzględnił przywoływane przez Obwinioną okoliczności dotyczące śmierci męża Obwinionej, zmiany mieszkania oraz okresowej choroby Obwinionej, wymierzając karę najniższą z przewidzianych katalogiem kar."

Nietrafny jest w tym kontekście zarzut naruszenia art. 4 k.p.k. sformułowany przez Obwinioną. WSD stwierdza, że przepis ten wyrażający zasadę obiektywizmu ma charakter gwarancji procesowej i samo naruszenie tej zasady, aby mogło stanowić zarzut odwoławczy (apelacyjny) nie jest wystarczające. Niezbędne jest wykazanie konkretnej normy prawnej procesowej, którą naruszono w związku z przedmiotową zasadą (wyrok SN z 20.04.2004 r., V KK 332/03, Prok. i Pr.-wkł. 2004/7-8, poz. 6; Sąd Najwyższy - zob. np. postanowienie SN z 26.07.2017 r., II KK 239/17, LEX nr 2342163). Również orzecznictwo sądów apelacyjnych wskazuje, że naruszenie zasady obiektywizmu jako normy o charakterze generalnym bez wskazania konkretyzujących ją przepisów nie może być samoistnym zarzutem odwoławczym (apelacyjnym).

W ocenie WSD nie został też naruszony przepis art. 7 k.p.k. wyrażający dyrektywę swobodnej oceny dowodów. Dyrektywa ta nakazuje w pierwszej kolejności uwzględniać wszystkie przeprowadzone dowody (dopuszczalne w świetle reguł dowodowych) i przy ich ocenie kierować się przede wszystkim zasadami logicznego myślenia oraz przestrzegać wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego. Dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego nie sposób uznać, by OSD uchybił tym regułom procesu dowodzenia. Obwiniona zarzuciła, że OSD jedynie "zarejestrował" dowody co wydaje się nietrafnym określeniem, gdyż sąd meriti - jak wynika z protokołu rozprawy przeprowadził i ujawnił zebrane dowody na rozprawie. W wypadku orzekania na posiedzeniu

podstawą orzeczenia powinien być całokształt okoliczności ujawnionych w postępowaniu, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia (art. 92 k.p.k.). Przepis ten nie wymaga jednak ujawnienia dowodów na posiedzeniu, co oznacza, że podstawę dowodową orzeczenia stanowią dowody zgromadzone w aktach sprawy. Natomiast gdy sąd orzeka na rozprawie głównej, podstawą wyroku powinien być całokształt okoliczności ujawnionych na rozprawie (art. 410 k.p.k.). Wskazane w przepisie art. 7 k.p.k. kryteria (logika, wiedza, doświadczenie) stanowią bowiem zobiektywizowane kryteria oceny przestrzegania zasady swobodnej oceny dowodów, z tym zastrzeżeniem, że realność ich badania występuje jedynie wtedy, kiedy orzeczenie ma uzasadnienie. OSD dokonał w uzasadnieniu wszechstronnej analizy przeprowadzonych dowodów, a ich ocena nie wykazuje błędów natury faktycznej czy logicznej, jest zgodna ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz prowadzi do przekonania, którego odzwierciedleniem jest uzasadnienie orzeczenia. Dlatego też także powiązany z powyższym zarzut naruszenia art. 424 § 1 k.p.k. należało uznać za chybiony i dalece nietrafny. W postępowaniu odwoławczym przedmiotem kontroli jest bowiem prawidłowość przeprowadzenia dowodów i kształtowanie przekonania sądu co do ich wiarygodności przy budowaniu podstawy dowodowej wyroku, a nie sposób przedstawienia tych czynności w pisemnym uzasadnieniu wyroku. Warto podkreślić jest to, że nie można uchylić wyroku z tego powodu, iż jego uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych w art. 424 k.p.k. (art. 455a k.p.k.). Zatem i zarzuty dotyczące się uzasadnienia są nieuzasadnione.

WSD w Warszawie oceniając wymiar kary, podziela pogląd OSD, który uznał, że wymierzona kara upomnienia jest adekwatna dla osiągnięcia celów postępowania dyscyplinarnego i powinna zapobiec naruszeniu przez Obwinioną zasad etyki radcy prawnego w przyszłości. Jakkolwiek ustawa o radcach prawnych nie daje dyrektyw co do wymiaru kary dyscyplinarnej, to jednak trzeba przyjąć, że sąd dyscyplinarny zobowiązany jest wymierzać karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę (z odpowiednim jednak zastosowaniem k.p.k.), bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do radcy prawnego. Sąd dyscyplinarny wymierzając karę winien uwzględnić w szczególności motywację i sposób zachowania się radcy prawnego, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na nim obowiązków, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przewinienia dyscyplinarnego, właściwości i warunki osobiste radcy prawnego, jego sposób postępowania przed popełnieniem przewinienia i zachowanie się po jego popełnieniu, a zwłaszcza staranie o naprawienie szkody.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny w Warszawie wydając rozstrzygnięcie uznał za zasadne utrzymać w mocy zaskarżone orzeczenie. Nie było bowiem podstaw do przyjęcia braku winy Obwinionej (co skutkowałoby uniewinnieniem), gdyż fakt niedopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego został bezspornie wykazany a nie zachodziły w sprawie okoliczności eskulpujące Obwinioną z tego zarzutu. Wprawdzie nawroty (trzymiesięczne) choroby stanowiły utrudnienie to jednak w ciągu trzech lat cyklu szkoleniowego możliwe było zrealizowanie ("nadrobienie") nałożonego ustawowo obowiązku. Podkreślić zatem trzeba, że zawód radcy prawnego jest zawodem zaufania publicznego, powołanym do świadczenia profesjonalnej pomocy prawnej ludziom, którzy jej potrzebują w najróżniejszych sytuacjach życiowych. Z uwagi na charakter materii, której dotyczy pomoc świadczona przez radców prawnych, ważne jest, aby przygotowanie radców prawnych do świadczonych przez nich usług było stale utrzymywane na odpowiednim poziomie. Oczywiście jest przecież, że działania prawnika, który udziela porady prawnej, reprezentuje stronę procesu, broni oskarżonego, sporządza pismo procesowe, mają przemożny wpływ na sytuację majątkową i osobistą osób korzystających z jego usług, a niedostatki warsztatowe radcy prawnego mogą powodować dla nich negatywne i czasami wyjątkowo dotkliwe skutki. Ponadto w świetle przywołanych zasad doświadczenia życiowego WSD zauważa także, że powołująca się na pogorszony stan zdrowia Obwiniona choć nie brała udziału w szkoleniach z tego powodu to jednak była w stanie realizować przeprowadzki a nawet "przejąć do samodzielnego wykończenia mieszkanie przy ul. 1 listopada w Płocku". Oznacza to, że jej niezdolność do funkcjonowania zarówno w wymiarze życia prywatnego jak i zawodowego nie była permanentna, utrudnienia zdrowotne były okresowe a Obwiniona była w stanie podejmować samodzielnie akty staranności (pomimo trudnego etapu i zmian w jej życiu). Winna była zatem skorzystać (nawet przy pomocy innych osób) z innych alternatywnych form doskonalenia zawodowego dających możliwość uzupełnienia brakujących punktów szkoleniowych. Oczekiwanie natomiast przez Obwinioną radcę prawną na zapewnienie szkoleń radcom prawnym wyłącznie w ich miejscu zamieszkania wydaje się dość abstrakcyjne i nierealne.

W konsekwencji oceniając wymierzenie Obwinionej kary upomnienia WSD wyraża zapatrywanie, że jest ona adekwatna a przy tym najniższa z katalogu kar oraz najmniej dolegliwa. Odzwierciedla ona przyjęta przez OSD ocenę rodzaju deliktu dyscyplinarnego, która sąd odwoławczy podziela. Oceniając dyrektywy wymiaru kary WSD uwzględnił w szczególności motywację i sposób zachowania się radcy prawnego, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na nim obowiązków (szkolenie a nie wyrządzenie szkody wizerunkowej na zewnątrz czy pokrzywdzenia klienta), rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przewinienia dyscyplinarnego (oceniony jako zbliżony do znikomego), właściwości i warunki osobiste radcy prawnego (obecnie na emeryturze), Obwiniona, rozumiejąc naganność zachowania wyjaśniła okoliczności leżące u podstaw tego zaniechania. Skutki deliktu ograniczają się jedynie do faktu nie brania udziału w szkoleniach (na zewnątrz to zaniechanie nie wywołuje szkody ani negatywnych skutków ani wizerunkowych ani krzywdzących w wymiarze finansowym). Nie ulega jakiegokolwiek wątpliwości, że wykonywanie wszystkich zawodów prawniczych, w tym również zawodu radcy prawnego musi łączyć się ze stałym uzupełnianiem wiedzy. Już tylko sama dynamika zmian przepisów, wprowadzanie nowych regulacji i instytucji prawnych nie pozwala osobie chcącej prawidłowo wykonywać swój zawód na zaprzestanie doskonalenia zawodowego i zwłokę w aktualizowaniu znajomości przepisów prawa, orzecznictwa, literatury przedmiotu. Jednak dotychczasowy długoletni przebieg pracy zawodowej i brak karalności także stanowiły w stosunku do niej przesłanki łagodzące. Także i posiadany przez obwinioną status emerytki miał wpływ na ocenę ciężkości popełnionego deliktu dyscyplinarnego. Wymierzenie w opisanych okolicznościach obwinionej kary upomnienia, w ocenie WSD winno spełnić cel postępowania dyscyplinarnego i wyczerpać dyrektywy wymiaru kary w szczególności w zakresie prewencji szczególnej.

Odnosząc się na zakończenie do wniosku obwinionej o zwolnienie z kosztów postępowania dyscyplinarnego: - z przepisów wynika jasno art.70⁶ ustawy o radcach prawnych że zasadą jest, iż koszty postępowania w razie ukarania ponosi obwiniony radca prawny. W niniejszej sprawie zostało wszczęte postępowanie dyscyplinarne i Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego po przeprowadzeniu postępowania skierował wniosek do sądu dyscyplinarnego o wydanie orzeczenia. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wydał orzeczenie i ukarał obwinioną karą upomnienia. Jest oczywistym, iż spełnione zostały przesłanki by na podstawie art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych obwiniona poniosła koszty postępowania. Rozpatrując zarówno zarzut jak i wniosek Obwinionej co do nieobciążania jej kosztami postępowania dyscyplinarnego WSD uznał, że opisana sytuacja finansowa Obwinionej uzasadnia zwolnienie jej na zasadach słuszności z obowiązku ponoszenia kosztów. Tym bardziej, że Obwiniona opisała swą wyjątkowo trudną sytuację majątkową (niska emerytura, i koszty utrzymania) uniemożliwiającej zapłatę tych kosztów. Wysokość tych kosztów jest zryczałtowana, a określenie ich wysokości ustawa o radcach prawnych przekazała do kompetencji Krajowej Rady Radców Prawnych, która podjęła w tym względzie Uchwałę nr 86/IX/2015 z dnia 20 marca 2015 roku w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego. Ww. w treści § 1 ust. 2 wskazuje okoliczności, które winny być wzięte przez Sąd pod uwagę przy określaniu wysokości kosztów postępowania dyscyplinarnego takie jak: liczba i czasochłonność czynności procesowych, rozpraw i posiedzeń oraz rodzaj i stopień zawiłości sprawy. Wyższy Sąd Dyscyplinarny odnosząc się do wniosku obwinionej o zwolnienie z kosztów postępowania dyscyplinarnego:

W niniejszej sprawie zostało wszczęte postępowanie dyscyplinarne i Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego po przeprowadzeniu postępowania skierował wniosek do sądu dyscyplinarnego o wydanie orzeczenia. Okręgowy Sąd Dyscyplinarny wydał orzeczenie i ukarał obwinioną karą upomnienia. Z przepisów wynika jasno art.70⁶ ustawy o radcach prawnych że zasadą jest, iż koszty postępowania w razie ukarania ponosi obwiniony. Odwołanie Obwinionej z wnioskiem o zmianę orzeczenia z kary upomnienia na uniewinnienie z zarzuczonego czynu nie zostało uwzględnione (obwiniona nadal pozostaje ukarana) jednak zostało zmienione w punkcie dotyczącym kosztów postępowania . Dlatego rozstrzygnięcie dotyczące zwolnienia z kosztów należało oprócz zarówno o kryteria wspomnianej wyżej Uchwały nr 86/IX/2015 z dnia 20 marca 2015 roku w sprawie określenia wysokości zryczałtowanych kosztów postępowania dyscyplinarnego jak też o dyrektywy stosowanego odpowiednio przepisu art. 624 k.p.k Wyższy Sąd Dyscyplinarny stwierdza, że akta postępowania przed Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym OIRP w Warszawie potwierdzają, by zasądzenie kosztów postępowania w kwocie 500,00 złotych nienależycie uwzględniło trudną sytuację Obwinionej. W sprawie tej Sąd przeprowadził wyłącznie jedną rozprawę, przy czym postępowanie dowodowe

na rozprawie ograniczyło się do odczytania ujawnionych dowodów z dokumentów. Ponadto sprawa nie należała do spraw skomplikowanych. Przy czym Wyższy Sąd Dyscyplinarny zauważa, że do szybkiego przeprowadzenia postępowania przyczyniła się w znacznym stopniu postawa i wyjaśnienia Obwinionej. W tej sytuacji Wyższy Sąd Dyscyplinarny biorąc pod uwagę zasadę słuszności uznał, że przyjmując za wiarygodne okoliczności podane na rozprawie dotyczące jej trudnej sytuacji finansowo-materialnej adekwatne będzie zmiana rozstrzygnięcia o kosztach zarówno w postępowaniu przed sądem I instancji jak i przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym w oparciu o przepis art. 624 k.p.k. uznając, że stanowi ono uzupełnienie regulacji zawartej w art. 70⁶ ustawy o radcach prawnych. Stosując ten przepis Wyższy Sąd Dyscyplinarny uznał, że za nieobciążeniem obwinionej kosztami postępowania przemawia jej trudna sytuacja zdrowotna i majątkowa obwinionej a także względy słuszności. Przy orzekaniu w niniejszej sprawie WSD wziął pod uwagę, że obwiniona okresowo choruje na ciężką chorobę zakrzepową (o znacznym nasileniu bólu z ograniczeniem ruchowym), skutkujące znacznym obniżeniem jej statusu majątkowego i zdolności zarobkowych także z powodu konkurencji oraz z uwagi na wiek emerytalny.